

Skupini imenovalac treh znanstvenih člankov v tej številki je povezava starosti s trajnostnim razvojem naravnega in kulturnega okolja. Pregledni članek magistricе managementa trajnostnega razvoja Katje Bhatnagar ima naslov *Podnebne spremembe in starejši*, pediatrija dr. Zlata Felc in soavtorji so opravili raziskavo med srednješolci o *odnosu mladostnikov do stereotipov o starejših*, medicinska sestra in gerontologija dr. Nataša Štandeker pa ima pregledni članek o *starosti in staranju v časovnem in zgodovinskem kontekstu*. Prvi od njih se torej posveča naravnemu okolju z vidika starih ljudi, drugi in tretji kulturnemu okolju. Ob dejstvu, da smo v stoletju starih ljudi in da je med najbolj živimi vsebinami v družbi ohranitev okolja za bodoče rodove, je pomemben razmislek o odvisnosti trajnostnega razvoja od staranja – tako od osebnega staranja posameznika kakor od družbenega staranja prebivalstva. Četrtnina držav na svetu že sedaj doživlja, kako zahtevna naloga postaja gospodarski in kulturni razvoj ob strukturi prebivalstva, ko prevladuje delež starih ljudi nad mladimi – med njimi smo tudi Slovenci. Ta del sveta ima materialno in socialno varnost, ni pa kulturno pripravljen na osebno starost ne na sožitje generacij v razmerah demografsko stare družbe. V naslednjih desetletjih bo množica starih ljudi tudi v Afriki, Južni Ameriki in Aziji, kjer nimajo niti sodobnih socialnovarstvenih in zdravstvenih struktur, ki so nujne za osnovno kakovost življenja starih ljudi.

V teh razmerah sta za gerontologijo odločilni dve vprašanji. *Kako ogrožanje trajnostnega razvoja narave in kulture vpliva na osebno in družbeno staranje? Kakšne možnosti in naloge ima pri varovanju in krepitvi trajnostnega razvoja narave in kulture številna tretja generacija?*

Trajnostni razvoj narave ogrožata zlasti dva dejavnika: hlepenje po dobičku in potrošniška razvajanost. Tržni dobiček se steka na račune ozke manjšine ljudi, ki so lastniki proizvodnje in dobrin. Omamno hlepenje po imetju je v ljudeh od nekdaj močno in trdovratno; poganjalo je tako razčlovečenje vrstnikov v suženjstvu in tlačansko delo kmetov kakor današnjo okoljsko in socialno brezčutnost lastnikov in menedžerjev multinacionalk. Isto omamno hlepenje pa pogajanja tudi množice potrošnikov, da skušajo zadovoljiti ne samo vse svoje trenutne želje, ampak da ob reklami utirajo v možganih tudi odvisniške umetne potrebe na škodo ohranitve naravnega okolja, odgovornega kulturnega razvoja in smiselnega vseživljenjskega psihosocialnega razvoja samega sebe. S to ugotovitvijo smo misel že usmerili celostno – varovanje in trajnostni razvoj narave je namreč neločljivo povezan s trajnostnim razvojem kulture v vsej njeni širini, od jezika, preko kulture komuniciranja in sodelovanja do vrhunske umetnosti.

Poleg vprašanj o trajnostnem razvoju naravnega in kulturnega okolja sodi v trajnostno celoto tudi vprašanje o človekovi osebni trajnosti. Potreba po taki ali drugačni nesmrtnosti se je vso zgodovino kazala kot pristna človeška potreba. Zadovoljevali so jo zlasti na tri načine. Z odgovornim delom za smiselni razvoj narave in kulture – pesnik Anton Aškerc je pesem *Čaša nesmrtnosti* končal z trditvijo *V svojih delih ti boš živel večno*. Gojili so hvaležen spomin na mrtve in jih brezpogojno spoštovali, kar ponazarja rek: *O mrtvih samo dobro!* Tretji univerzalni način človeškega odgovora na to potrebo so verovanja v trajno življenje človekovega duha. Aktualna razprava o vlogi tretje generacije pri varovanju trajnosti narave in kulture torej posredno vključuje tudi upoštevanje človeške potrebe po osebni trajnosti.

Članki v tej številki revije spodbujajo gerontološki razvoj tudi ob aktualnih nalogah za trajnostno usmeritev na okoljskem, kulturnem in osebnoznem področju.

*Urednik*